

Mednarodni posvet

Priložnosti za vzpostavitev sodobnega, dinamičnega in trajnostnega filmskega sektorja v Sloveniji

Petek, 9. 6. 2023

Od 9. do 16. ure

Klub Lili Novy, Cankarjev dom, Ljubljana

Panel I: Spodbujanje obveznosti vlaganja v filmski in avdiovizualni sektor

1. cilj: **Povečanje možnosti za dodatne vire financiranja nacionalnega filma**
2. cilj: **Učinkovit in trajnosten ekosistem participativnega financiranja, v katerem so udeleženi vsi avdiovizualni akterji**
3. cilj: **Proaktivno spremljanje novih trendov in sprememb na trgih**

Majhne države, kot je Slovenija, morajo omejena razpoložljiva javna sredstva nujno dopolniti s sistemi zunajproračunskega financiranja (spodbujanje naložbenih oz. finančnih obveznosti). Mnoge države članice EU so, usklajeno s priporočili AVMS direktive, sprejele ukrepe v obliki bodisi neposrednih finančnih obveznosti do produkcije evropskih del in pridobitve pravic za ta dela bodisi posrednih dajatev (vplačevanje v sklad) glede na prihodke od avdiovizualnih medijskih storitev, namensko zagotovljenih na njihovem ozemlju. Ena od prepoznanih slabosti v Sloveniji, na katero opozarja študija *Dostopnost in konkurenčnost evropskih avdiovizualnih del iz majhnih jezikovnih okolji* (Wagner-Hatfield 2021) in jo je moč odpraviti, so nizki in premalo raznoliki viri (javnega) financiranja.

V središču prvega dela posveta bo predstavitev reprezentativnega modela financiranja francoskega nacionalnega centra za kinematografijo in animacijo (CNC), ki je vzpostavil trajnostno naravnan ekosistem participativnega financiranja domače filmske in avdiovizualne produkcije. Dopolnil jo bo pregleden prikaz, kako preko naložbenih obveznosti tako nacionalnih kot tujih ponudnikov videa na zahtevo (VOD), ki ciljajo na domače občinstvo, zagotoviti promocijo in prepoznavnost evropskih avdiovizualnih del, zlasti ob upoštevanju novih distribucijskih in poslovnih modelov, ki jih je pandemija COVID-19 še pospešila.

Panel II: Učinkovit upravljavski okvir nacionalnih filmskih institucij

4. cilj: **Priložnosti in prilagodljivosti javne politike**
5. cilj: **Vključujoče in participativno oblikovanje in izvajanje politik**
6. cilj: **Usklajen medresorski in/ali medministrski pristop**
7. cilj: **Preprosto in pregledno pravno regulativno okolje**

Drugi del posveta bo naslovil izzive zagotavljanja institucionalne, programske in finančne neodvisnosti nacionalnega filmskega centra kot razvojno naravnane osrednje filmske institucije. Zanimalo nas bo tudi medsektorsko sodelovanje, ki naj ustvarja pogoje za dinamično stabilen in trajnostno naravnani filmski sektor z visokim gospodarskim in kulturnim potencialom. Študija *Dostopnost in konkurenčnost evropskih avdiovizualnih del iz majhnih jezikovnih okolji* (Wagner-Hatfield 2021) zaznava v Sloveniji dve slabosti, ki pa ju je mogoče razrešiti: (1) sistem upravljanja od zgoraj navzdol in velika vključenost oblasti/ministrstva za kulturo, (2) premalo (medresorskega) usklajevanja na odločevalski in upravljavski ravni, ko je treba filmskemu sektorju zagotoviti strateške podporne sisteme.

Osrednja tema bo predstavitev modela upravljanja Hrvaškega avdiovizualnega centra (HAVC), ustanovljenega leta 2008 na podlagi novega zakona o avdiovizualnih dejavnostih (2007). Kot osrednja avdiovizualna agencija je HAVC prevzel splošno odgovornost za razvoj in rast nacionalne avdiovizualne industrije. Po prvih izzivih se je vzpostavil kot model participativnega financiranja, v katerem sodeluje celoten filmski sektor, odgovornost za programske odločitve pa demokratično prepustil stroki (po danskem vzoru). Sistem odločanja temelji na zaupanju in zahvaljujoč skupnemu prizadevanju vseh deležnikov je celotnemu sektorju zagotovil vitalnost, hrvaški kinematografiji pa energičnost in sodobnost.

Pomemben del tega dela posveta bo tudi vpogled v upravljavsko raznolikost evropskih nacionalnih filmskih institucij, možne mehanizme za sistemsko uresničevanje in zagotavljanje njihove avtonomnosti (vključno z načini financiranja iz državnega proračuna) ter dolgoročno, na načelih transparentnosti zasnovano odgovornostjo do sektorja in vseh deležnikov.

Panel III: **Sodobna filmska politika** (področja financiranja, dejavnosti in naloge nacionalnih filmskih institucij)

8. cilj: **Raznolikosti mehanizmov financiranja v različnih formatih, tehnologijah in fazah ustvarjanja**

9. cilj: **Inovativne oblike avdiovizualnega ustvarjanja**

10. cilj: **Razvoj talentov**

Na današnjem kompleksnem in nenehno razvijajočem se filmskem in avdiovizualnem trgu je potrebno ohraniti prožen, raznolik sistem financiranja, ki sledi spremembam tako tehnologije kot gledalskih navad ter omogoča ustvarjanje na različnih platformah, v različnih formatih in fazah (razvoj, produkcija, postprodukcija, distribucija, izobraževanje, mednarodna promocija, filmska kultura, filmska vzgoja, prikazovanje, filmska dediščina). Filmska politika je pred pomembno nalogo: javno financiranje sektorja ne sme biti razumljeno kot socialni korektiv, ampak kot naložba. Za zagotovitev potrebne prožnosti in odzivnosti tako regulativnega okolja kot politik financiranja mora imeti nacionalna filmska agencija več odločevalskih pooblastil in višjo stopnjo avtonomije. Študija *Dostopnost in konkurenčnost evropskih avdiovizualnih del iz majhnih jezikovnih okolji* (Wagner-Hatfield 2021) je v tem pogledu ponovno opozorila na slabost slovenskega sistema: regulativni okviri filmske in avdiovizualne produkcije na nacionalni in lokalni ravni še niso prilagojeni digitalni in globalni realnosti.

V središču tretjega dela posveta bo predstavitev Estonskega filmskega inštituta (EFI), ustanovljenega leta 2013, ki kot naslednik Estonske filmske fundacije (1997) pokriva obsežne dejavnosti in naloge upravljanja filmskega sektorja. Vzpostavljen je bil prav za to, da kot sodobna institucija upravlja celoten in kompleksen spekter filmske in avdiovizualne dejavnosti. Kaj je danes glavni strateški cilj EFI? V prvi vrsti ostati dostopen vsem filmskim ustvarjalcem ter zagotoviti, da bo estonski film tudi vnaprej ponos nacionalne kulture, in nenazadnje – razvijati se v koraku s časom, tako da bo estonski film na mednarodnem prizorišču še bolj prepoznaven in konkurenčen.